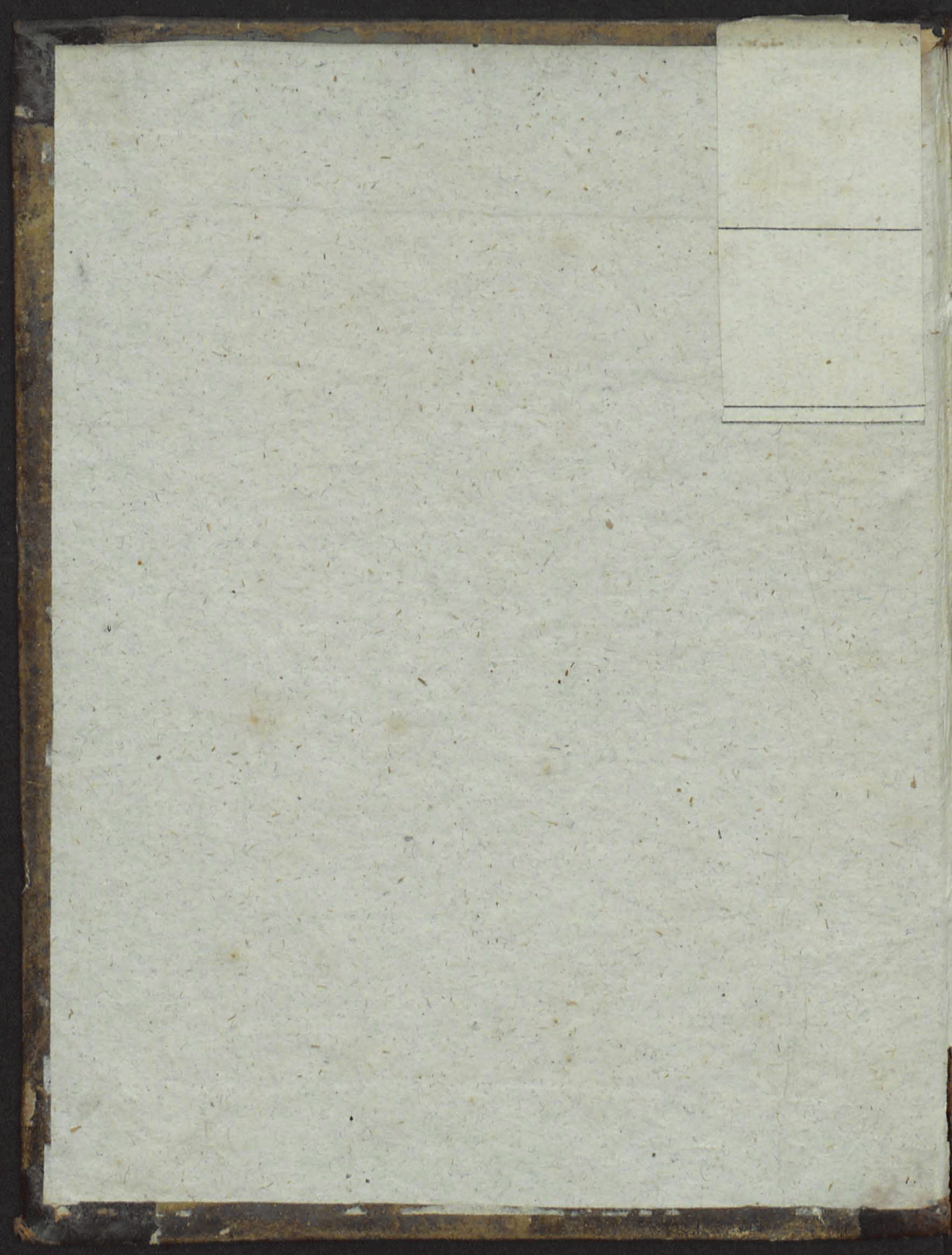
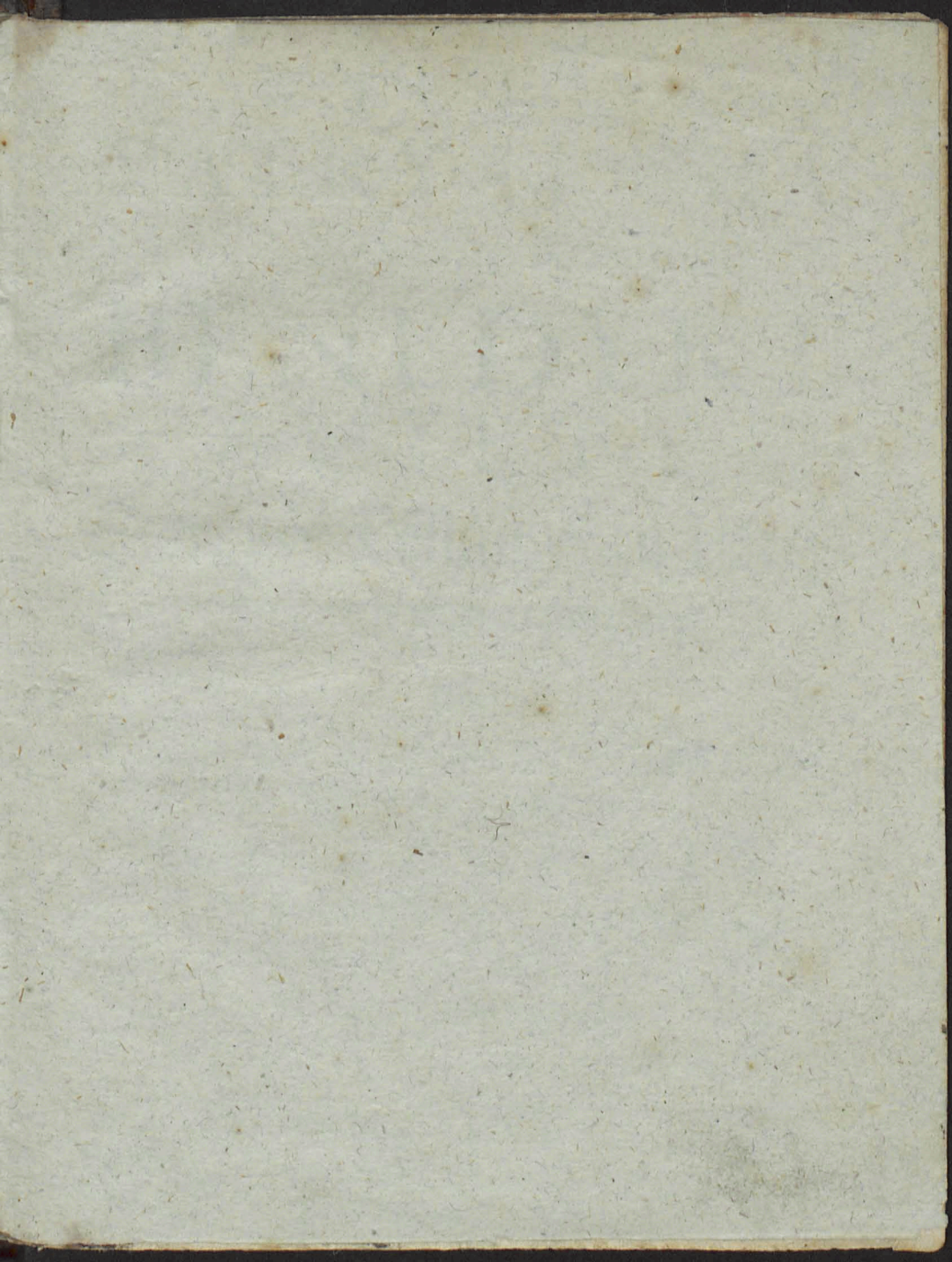


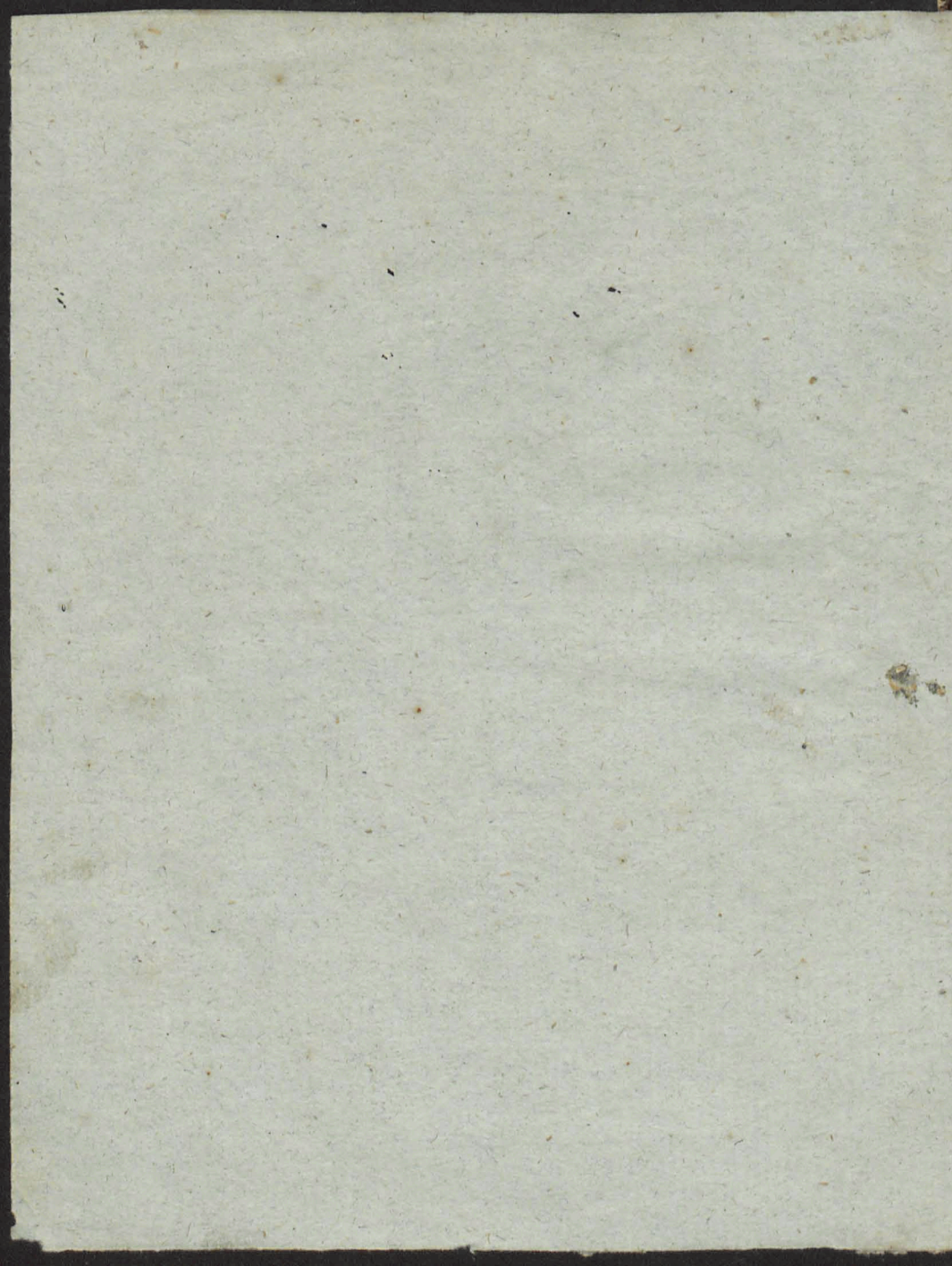
BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVII 3.048







W I E L K I
P A T R Y A R C H A
Zachodniego Kościoła
B E N E D Y K T
S W I Ę T Y,
Stárego Testámentu Pátry-
árchom przyrownány.

Przez

X. S Y M O N A S T A R O W O L S K I E G O,
Kántora Tarnowskiego.

N A K A Z A N I V

W Kościele Świętego KRZYŻA

NA ŁYSEY GORZE

W Ziemi Sandomierskiej.

Roku 1641. Dnia 21. Márcá.



W K R A K O W I E, 16.388

W Drukárni Krzysztofa Schedla, I. K. M. Typogr.
Roku Pánskiego, 1641.

A P P R O B A C Y A.

X. Iákub Vstiensis S. Pismá y Prává oboygà Doctor
Książ do Druku idących w Dyocesyey Krakowskiej
Censor. Pozwala áby Kazanie o Wielkim Pátryárzce S.
BENEDYKCIE od Iego Mći X. SIMONA STAROWOL-
SKIEGO Kántora Tarnowskiego, w Druk mogło bydz
podáne.

XVII - 3048 - III



Przewielebnemu w Pánu Chryſtu ſie Oycu

IEGO MOSCI

X. STANISLAWOWI

Z BOGVSLAWIC,

SIERAKOWSKIEMV.

Opátowi Świętokrzyſkiemu,

Zakonu S. BENEDYKTA.

Swemu Wielce Mćiwemu Pánu,

X. SYMON STAROWOLSKI, KANTOR Tarnowski, zdrowia dobrego od Pána Bogá vprzeymie zyczy.



Rzysłáli mi byli Zakonnicy Wm. M. P. Kłaſtoru Świętokrzyſkiego, Zywoť S. BENEDYKTA, piſány po Lácinnie od Grzegorza S. á zaráz teſz y po Græcku, od Zácháryaſſá Papieſza przeloſzony; proſſac mie, ábym ná dzień S. BENEDYKTA, do ich Koſciola zia- chawſzy, kazánie wedlug zwyczáiu, przy ſtraſſney Ofierze Mſſey ſwietey, o S. BENEDYKCIÉ powieǳiał. Niezdáło mi ſie wymawiác z ták poboſzney prace, lubo zábáwnemu bárzo, vſtáwnemi poſlugámi (o ktorych Wm. M. P. raczyſſ dobrze wieǳieć,) láſnie Oſwieconego Iego M. X. Biskupa Krákovſkiego, Dobrodſzieia moiego. Lecz ſe y czás byl

Przemowa.

krotki, y ksiąg do przygotowania sie na miasteczku małym dostać trudno; to tedy, co sie z Pismá swietego moglo ku ozdobie y chwale BENEDYKTA S. cudowny żywot iego czytając, napredce wyczerpnąć, tym, ktorzy nie są świadomi światobliwości tak wielkiego Pátryarchy w Kościele Kátholickim, y doskonałości przez lat iedenáście ser Zakonnikow iego, pod zacnym imieniem, y protekcyą Wm. mego M. P. do przeczytania podać vmyśliłem; Aby przez tak wiele wiekow obfite błogosławieństwo Páńskie nad nimi vpatrując, chwalili Boga dawcę wśytkiego dobrego. Ktory ten swiety Zakon, lubo niechlubiący sie z zasług swoich, chciał do tych czasow, dla zbáwienia nášego, w kwitnacey sławie zachować, tanquam aurum inter scorias, między różnymi opiniámi Heretyckimi, y persekucyámi ciężkimi Kościolá swego Swietego. Mam tedy záto, że Wm. moy M. P. iáko prawdziwy náśladowcá Pátryarchy swoiego, te licha prace moie, raczyś od slugi swego, solita humanitate przyjac; á nietylko ia Kłástoru swoiego pobożnym Zakonnikom, ktorych iestes Oycem, y przykládem żywym cnot swietych zakonnych, ále y wśytkim BENEDYKTA S. w Oyczyźnie nášey náśladowcom, madra powaga swoia, zálecić. Vale & viue, sæculi nostri decus, & Archimandritarum ornamentum.



KAZANIE NA DZIEŃ S. BENEDYKTA.

Centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. *Matt. 19.*



Jedy się pytał Piotr święty Pana Jezusa/ Chrześciance w Pana Bogu mili/ coby też obiecowal za to Uczniom swoim/ ktorzy opuścili syna świecie w sytko/ posli za nim. *Quid ergo erit nobis?* A Pan Jezus odpowiedzial im/ nie darmo Uczniowie moi służyć mi będziecie; ale kiedy ja zaśiede na maieście moim/ ias Po Bog/ sadzić żywych y umartych w dzień ostatni/ będziecie wy też siedzieć przy mnie/ na dwunastu stołkach/ sadzac ówias nascie pokolenia Izraelskiego.

*Nagroda
Apostolom
30 posli za
Panem.*

To już Apostołowie święci pewni są nagrody swojej. Lecz drudzy Święci Pańsci/ co nie byli Apostołami; co nie widzieli Pana Zbawiciela w cieie na tym świecie; y my też drudzy/ co wierzymy w Chrystusa Pana/ y wyznawamy go za Boga/ co temu cześć y poklon oddaemy/ iako Stworcy/ iako Zbawicielowi swojemu/ co też będzie za nagrodą/ co za wkontentowanie:

*Nagroda
na Chrze-
ścianom.*

Ucieśnimy się Chrześciance pobożni/ bogaty jest Pan Bog

Kazanie ná dzień

Psal. 3. *Bog náš/ má čym zapláćić káždemu z nas: Gloria & diuitia in domo eius: Dobry jest/ y obšty w miłosierdziu swoim/ nie opuści nas próžnych/ bez nagrody przystoyney: Spráwiedliwy jest/ niechce aby mu kto darmo/ bez vřontentování služyl.*

Matt. 8. *Euge serue bone quia in modico fuisti fidelis supra multa te constitua, niezáwiedšie nikogo w obietnicy. Fidelis Dominus in ver-*

2. Tim. 1. *bis suis. Dlategož s. Páwel niewatpi Scio cui credidi & certus*

2. Tim. 4. *sumquia potes est depositu meū seruare. Reposita est mihi corona iustitia quam reddet mihi iustus iudex. Ale ktoby z řczyregó sercá/ služyl P. Bogu w prostocie žywotá/ opuścivšy Oycá/ mátkę/ bráćia/ šiostry/ žone/ dšieći/ dom/ role/ y vsyřtkie dořtáři swoje/ tářowý káždý Centuplú accipiet, & vitá aternam possidebit.*

A Benedykt S. ktorego dšisia pámiatke z wroczyřtoscia obchodšiemy/ co tež od Pána Boga wzięť zá nagrodę zá službę swoię/ ná ktorey wieť swoy vsyřtek strawit:

Pokaže kářtom wářym/ ná dšisieřřym Kazaniu/ že Benedykt S. nie tylko stokrónę nagrodę otrzymať/ ale tež dáleko wieťřa niželi tysiacna.

A to zá kářka onego řámego/ iáťo Páwel řwiety mowi/ *Qui est super omnia Deus benedictus in sacula.*

Genes.
cap. 12.



Nedy Pan Bog wřechmogácy/ kazať był A bráhámowi Pátryársę/ wymiřć z Mezopotás niey od rodžiny swoiey/ á wedrowáć do žemie cudzey/ Ktora mu miał wkážáć: tedy chcac go tym ochotnieřřego mieć do tey peregrynácyey/ y tym preozey od rodšicow/ z oyczyřnyiego wymbáć: obiecowáť mu trzy ořobliwe rzczy. Napřod/ že miał iego potkóć nie w ludny bárzo narod rozmnožýć. Potym/ miał go wczynić miedzy řasiády cžłowiekiem známienitym/ zacnym/ y w potomnych wieřow řlawnym. Náťoniec/ miał mu we vsyřtkich zamysłách řřeřćić/ táť wielce/ že niemiał bydž zwánym od ludži/ iedno błogostáwionym. Co řerokiemí řłowy obiećuiac táť ná kóńcu mowi: *Faciemque te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum, erisque benedictus.*

Podos

S. Benedykta.

Podobnym sposobem/ gdy sobie obral za slugę Pan Bóg
 nasz Benedykta S. około Roku/ 527. y chciał go uczynić Pa-
 tryarcha tak wielkiego Zakonu/ tedy go z dziecinstwa iefzcze
 na to powołałszy/ chciał zaraz z oyczyny iego Nurszey/ od
 rodziców/ od potrewnych/ od dostatkow/ od zabaw y rozkoszy
 tego świata/ na pustynia wywieść/ na ostrzy żywot/ y na bogos-
 myślnę zabawę. Gdzie wiedney iasłimi/ iako mowi Grzegorz
 swiety *Soli Deo cognitus* dlugiczás trawil. Tam mu Pan
 Bóg obiawil/ iako go miał *facere ingentem magnam*: iako go
 miał uczynić w Kościele swoim czlowiekem zacnym/ y po-
 tomnym czasóm známym: y iako mu miał we wsytkim szczę-
 śćci/ żeby był *Re & nomine Benedictus*, według mniemania
 Bernata swietego.

Greg. lib.
2. Dialog.

S. Bernar-
ter. de S.
Benedi-
cto.

Co strony imienia. Wiećie ten zwyczaj miedzy ludźmi/
 Chrześciance moi/ że kiedy Krol iaki/ Kochanemu Dworzaniu
 nowi swemu/ abo Senatorowi/ Krzćie syná/ tedy mu pospoli-
 cie daie ná Krzćie imie swoje/ aby tym samym pokazal wszy-
 tkim iż iest przychylny temu dworzaninowi swojemu; y żeby
 ten syn iego nowo okrzczony/ szczył sie ta kasta Krolewska/ że
został oycem iego; y że go po Krolewstwu wponinkował przy
Krzćie/ wiażac mu Starostwo iakie dobre/ abo dzierzawę bo-
gata/ z ktoreyby miał podpore y ozdobe swoje aż do śmierci.
 Przetoz aby wspomniawsyná imie swoje/ wspomniat też za-
 raz y ná dobrodzieia swiego/ od ktorego y honor/ y chleb bez
 żadnych zaslug swoich otrzymat.

Benedykta swietego kiedy sobie Pan Bóg obral za slugę
 Kochanego/ dał mu ná Krzćie takie imie/ iakie mu samemu przy-
 pisnie wśelkie stworzenie/ zowiac go záwse/ y w każdej sprá-
 wie *Benedictum*, to iest/ Błogosławionym. A tak Paweł s.
 pospolitego zwyczáiu wsytkich narodow sie trzymáiac/ zaczy-
 na rzecz listu swiego wtorego/ do Korynthczyków nápisane-
 go. *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi.*

Secund.
Corinth.
cap. i.

A że Chrystus Pan iedno iest z Bogiem Oycem swoim/
 Ego & Pater unum sumus, dlatego też y Chrystusa Pána zowie-
 my Błogosławionym/ *Benedictus qui venit in nomine Domini.*

Ioan. 10.
Matt. 21.

Kazanie na dzień

A Matkę iego przemaszewska/ że go w żywocie swoim no sika
y piersiami swoimi karmiła/ zowiemy Błogosławiona. Tak
ia bowiem naprzód nazwał Archányol Gabryel/ zwiastuiac
Lucz 1. iey wcielecie Syna Bożego/ *Benedicta tu in mulieribus.* A El-
zbieta s. potym przydała *Et benedictus fructus ventris tui.*

Benedyktowi tedy s. iako wkochanemu słuźce swojemu/
dał Pan Bog na krzcie imie swoje/ dał imie Syna swiego ie-
dnorodzzonego/ imie Matki iego Kochaney/ aby pómniac na
Stworca swiego y Dobrodziecia/ chwalić go nieprzestawał/
ktory *Benedictionem omnium gentium dedit illi.*

Co z strony rzeczy samey zaśie/ iako Benedykt s. nie tylko
imieniem abo przez wiskiem był nazwany Błogosławionym/
Cáimioná wšytkie pospolicie z trefunku bywaia w kładane/
tak iakoby rzecz same wyrażaly/ ale też rzecz sama y skutkiem
doskonatym był Błogosławionym.

Wiec że wšytkie osoby przednieysze w Kościele Chrystus
fowym/ byly pierwey w starym Zakonie przefigurowane: bo
w tym samym Paweł s. kładzie roznice Starego Zakonu od
i. ad Cor. Nowego/ *ij omnia in figuris contingebant illis.* Dla tego wšy-
cap. 10. scy Káplani/ wšyscy Prorocy/ Sedziowie/ Pátryarchowie/ y
Wodzowie ludu Bożego/ byli wizerunkiem Káplánow/ Do-
ktorow/ Biskupow/ y Apostolow Kościoła Chrystusowego.
A tak *Glosa ordinaria* powiada/ że Izáák s. był figura samego
Chrystusa Pana ktory na gorze Kalwaryey był osiárowány za
grzechy wšytkiego swiata/ tak iako go reprezentował Izáák
s. wywiedziony od Oycá swiego Abraháma/ aby był osiáro-
wany Panu Bogu. Judith swieta/ mowi Lauretus/ byla fi-
gura Maszewskej Panny. Elias Prorok/ Janá s. Krzciecie-
lá/ wedlug słow Zbawicielowych. *Ipse praebit in spiritu & vir-
tute Elie.* Pawła s. był figura Bernámin/ mowi Augustyn s.
Lib. 4. A Elzbiety swietey/ iako pise Joachinus Abbas/ Rachel
cap. 2. Páni pobożna. Jozephá zaś swietego/ oblubienca Panny
Bernard. Maryey/ mowi Bernát s. był wizerunkiem Jozeph Pátryars-
ferm. su- chá/ záprzedány od bráciey swiey do Egiptu. Inšych náko-
per missus nic Swietych Nowego Zakonu/ inni Pátryarchowie/ Pro-
est. rocy/ abo Káplani stárego Testamentu. A Wes

S. Benedyktá,

A Benedyktá s. mowi Doktor Anyelski/ byl żywa figura
 Mowzeš s. osobliwie dla tych przyczyn. Ji iako Mowzeš po-
 rzuciwszy Egipt w ktorym sie vrodził/ poſeđł za powołaniem
 Boſkim ná puſtynia. Tak Benedykt s. opuſciwszy Turſya
Wyczyzneſwoie/ y wſytkie zabawy ſwiata tego/ poſeđł ná pu-
ſzcza do iaſknie Sublatuſ rzeczoney/ wſytek ná bogomyſl-
noſć vdawſy ſie. A iako Mowzeš s. lud wſytek z ſoba wy-
 prowadził ná puſzcza/ ktorzykólwiek ieno Izraełczytami ſie
 zwáli/ to ieſt prawoſiwnymi ſlugami. y chwalcami Bożemi.
 Tak Benedykt s. niezliczonemi tyſiacami poćiagnal luđzi za
 ſoba/ *ad ſolitariam vitam*, ktorzykólwiek ieno w duchownym
 vboſtwie zyczyl ſobie żywot bogomyſliny prowadzić. Do tego
 iako Mowzeš napisał Zakon ludowi Bożemu/ naucaiaac ich
 iako ſiey w naboženſtwie y w obyczaiach potocznych zachow-
 wać mieli Tak teſz Benedykt s. napisał Zakonnikom ſwoim
 Regule/ iako ſie maia y w Koſciele/ y w Klaſtorze rzađić.
 Na koniec/ iako Mowzeš czynieniem cudow/ tak byi we wſytkim
 Izraełu ſlawny/ iſz po ſmierci tego/ Piſmo ſwiete napisał
 to o niem. *Non surrexit ultra Propheta in Israel ſicut Moyſes.*
 A Philo Żydowin opiſuiac żywot iego/ gdy niemogł wielkich
 cnot y cudow iego doſtatecznie mowa ſwoia wyrazić/ temi
 krotkimi ſlowy Kſiegi ſwoie zawarł. *Atque hac fuit vita, obi-*
tusq; Moyſi Regis, Legislatoris, watis, & Pontificis. Ktorego E-
 gypcyanie weolug onych ſlow Pańſkich *Conſtitui te Deū Pha-*
raonis, iezytciem ſwoim nazwali Mowzeš/ iakoby *Divinus*, pe-
 len Boſtwa iakiegoſ/ y z przez wiſta ſwego/ y rzecz ſama/ iak
 ko Flawius Joſephus ſwiadczy. Tak teſz y Benedykt s. cudami
 rozmaitemi w Koſciele Chryſtuſowym wſlawiwszy ſie/
 byl *Re & Nomine Benedictus*, iako takowy Miſtrz Zakonne-
 go żywota/ ktorý ná ſwiatobliwoſci wſytek zaſađziwszy ſie/
nulla modo potuit aliter docere, quam vixit. Abowiem *Benedicti-*
onem omnium gentium dedit illi Dominus.

S. Thom-
 ſerm. de
 S. Bene-
 dicto

Deutero.
 vltimo.

Philo lib.
 de vita
 Moyſi, in
 fine.
 Ioseph. l.
 1. contra.
 Apionem

Greg. Di-
 alogo l.
 2. cap. 36.

Jakoſ to wſytkich narodoow blagoſławienieſtwo ſam o-
 trzymać mogli Benedykt s. poniewaſz rojne rojnym luđziom
 iaſti ſwoie y dary/ zwykl Pan Bog rozdawać: Na te wat-

Kazanie na dzień

Iob. 1.

pliwosć moze sie troiaka odpowiedz a nie od naszey rzeczy dac. Pierwsza Mistica ex Hugone Cardinale, ktory te slowa *Benedictionem omnium gentium*, tłumaczac rozumie *gratiam contra gentes inter quas habitat iustus*, to jest/ dary Boze przeciw narodom nieprzyjaznym miedzy ktoremi mieszka sprawiedliwy. Takowa *gratiam* miał Job u Krola Salmánazara. Takowa Hester y Mardocheusz u Krola Asuerusa. Takowa Jozeph w Egypcie y Dániel w Perszey. Czyli s. Benedykt nie miał takowych darow łaski Bozey mieszkając miedzy nieprzyjaznymi! Bracia iego za czartowsta suggestya aby sie wylazowali z obserwancyey Reguty w ktorey one ostro zatrzymawal/ nagotowali mu trucizne w picciu. Jako jedno kubek wzial w reke a przejechal zaraz kubek sie roztrzasnal y napoy z trucizna rozlat. Czyli nie łaski Bozey moc sprawowala na ten czas gdy we Florencyey ieden niezbozny kaplan niechcac Swietego Benedykta miec w samsiedztwie/ poslat mu chleb trucizna napuszczony/ a on z obławienia uznawszy trucizne rozkazal krukowi on chleb w pustynia zamiesc! Abo gdy tenze niezbozny siedm białychgłow nągich w ogrodzie ku oknom Alastornym na zgorzenie bráciey s. Benedykta wystawil/ a za te niezboznosc swoje nagle od Boga karanie wzial/ bedac od domu swego obalonego zabity? Czyli y to nie *gratia*, gdy Corylla dumny chcac s. Benedykta osukac miasto siebie w swoich siatach swego Eunucha do s. Benedykta wyslat/ a on uznawszy ze nie jest krolewska osoba sprawil to ze swoia osoba Corylla za one naprawe osukania przyszedl go pokornie przeprosiac? A to czyli nie *gratia* byla wielka/ gdy ieden Aryan nazwany przez wiskiem Zalla chlopą aby iego deposesyt z ktorem sie byl do s. Benedykta z chromil cieżkimi okowami y związaniem drzewczyt/ a doswiadczywшы ze na iedno poyzrzenie s. Benedykta zwiastki y okowy z onego chloptka spadly? zaraz za grzech jalusie/ s. Benedykta przeprosil/ y odmioszly zbawienne nauki/ bez zecne Aryanstwo odrzuca.

Drugi slow tych *benedictionem gentium* wyklad jest literalny takowy/ ze *Benedictio* znaczy rozstrzewienie potomstwa

S. Benedyktá.

z ktorých rozmaíte narody poczatti wzięły/ iákie Abrahám od trzymał od Boga wsechmogacego goymu rzedeł *Eris pater gentium &c.* Genef. 17. Służy ten wykład s. Benedyktowi nie tylko iż bracia iego bázro w wielka liczba sie rozkrzewili iáko niżej powiem/ ale że y rozmaíte narody do iego Klastoru sie gárnely/ y Klastory w rozmaitych Ciácyách swiátá sie zágescily. Nietrzebá sie byto bráci iego w prašác/ swiatobliwosc y pożytki ktore wielkie w Košciele Bozym czynili/ wšytkich narodow sercá do nich ciągnely/ iáko Dyáment ciągnie želázo. Nietrzebá im byto przemyslow czynić o żywności/ y o fundacyách/ zewšad doštátki do nich sie zbiegály/ iáko to iešce znác po fundacyách ktorých ták wiele widziemy/ lubo sercem nimi raz pogárdziwšy inniey obáiácyim síte ich chciwosc ludzka vsiáta/ ale nie wiele domow wtuczyla/ ábo wychowála.

Jest iešce trzeci wyklad slow tychže tákowy/ przeto slowo *gentes* rozumieia sie narody od Abraháma idace/ nietylko *per lineam generationis* iákové byty w stárym Zátonie/ ale teź *per imitationem virtutis* Abrahámowey/ iákowem synem Abrahámowym Pan Chryštus názwał Jácheuša. Jáš przez slowo Lucz 8. *benedictionem* rozumieia sie dáry Bože/ ktorých sštáli sie oszqiwie wczesnikámi nablizšy Potomkowie Izáák/ y Jákob/ á porym iákové w dział nie iáki pošli miedzy dálsze potomki/ co sie moze porozumiec z rošpráwy Jákoba Pátryárchy vniereaice^o z swoimi synámi/ od ktorých pošly potolemia dwánašcie/ Genef. 49. ná ktore lud Žydowski byt podzielony. Te dáry Bože ná potomkách Abrahámowych podzielone/ w šámy Abrahámie iáko woda w žrzdole ná wiele zdroidow sie rozciekáiaca/ byly škupione. Dlategož mowi Swiete Pišmo o Abrahámie *Benedictionem gentium dedit illi.* To iešť/ dáry Božych miedzy narodámi/ ktore pošly od iego potomkow podzielonych/ zbior byt Abrahámowi od Boga wolany. Podobnego błogostáwienštwá zbior iákové zebrány z onych Pátryárchow y Prošokow w swietym Benedyktie vžnác možeme.

A naprzod začniemy od Abraháma s. Ten miał tákie błogostáwienšтво od Pána Boga/ že iego potomšтво máto

Kazanie na dzień

Genes. 15. *sicut stella cali, aut arena maris.* Benedykt s. lu-
 bo synow niemiak / y żył przez wszytek wiek swoy w czystości
 Hist. Ro- pánienstey / tak go jednak synami duchownymi Pan Bog o-
 mual. lib. pátrzył / iż iego Reguly Zakonnikow y Zakorniczek bylo zá
 1. cap. 3. czasów Ioannis XXII. trzydzieści kilka tysiecy Opactw / á
 Azorius. siedmnaście tysiecy Prioratus. Coż mniemacie wiele tam
 Soyrus. Maiolus. samych Zakonnikow bylo ; y wiele sie ich od tamtego czasu / aż
 do tego nášego wieku przeminelo ; y wiele teraz moze bydź ży-
 wych we wszytkim Chrześciaństwie. Znáć je mu byl P. Bog
 Genes. 15. iako drugiemu Abrahánowi powieǳiał / o tym rozmnozeniu
 iego! *Suscipe calum, & numera stellas, si potes. Sic erit semen*
tuum.

Szesnaście
 Zakonów
 różnych
 jest pod
 Regula S.
 Benedykta

Jeszcze błogosławił byl Pan Bog y z tey miary Abrahá-
 ma s. jego byl obiecał wczynieć zachym między sąsiady / y po-
 tomstwo iego sławnie pánujące narodom inszym. *Ponam te in*
 Genes. 17. *gentibus, regesq; ex te egrediētur.* A Benedyktowi s. s. owicie to
 błogosławienstwo dać raczył / gdy iego Zakon tak wysoko wy-
 niosł / iż naprzód Krolowie / Cesarze / y Książetá wielcy / to roz-
 zmáitym narodom pánowali / porzuciwszy Sceptrá y Korony
 swoje / do iego sie cele wcieli / drogi zbáwiemney szukać / á mo-
 wiac do Pána Boga swoięgo / *Spiritustuus bonus deducet me in*
 Eccl. 9. *terram rectam.* Pánie iakoś nam dał Duchá twęgo s. abyśmy
 świat yiego pompe opuścili / mogli z wrochánemi slugami
 Chrysost. twoiemi / ktorzy *in littore placido sedent, omnes ad quietem suam*
 Homil. 14 *inuitantes,* rozmyslawać w Zakonie twoim we dnie y w nocy :
 in Epist. tak prosimy cie / aby tenże Duch twoy dobry / káśtawy / zápro-
 ad Tim. wáǳił nas do ziemi obiecány / kedy żadney odmiany niemáš /
 ale wstáwna szczesliwosc y bezpieczenstwo przy tobie Bogu
 nášym / Ktory iestes żywotem y prawda.

Lotarius
 anno 855.
 Lip. cap.
 9. Loua.

A tak tym Duchem wzbudzonny Michaél I. Cesarz
 Konstantynopolitański / pospieszył sie na pokute do Klastoru
 Benedykta s. Pospieszył y Anastazyusz II. Theodozyus III.
 Lotarius / Isaacus / Hugo / y Emanuel Imperatorowie
 Rzymsci. Coż wczynieł y Ráymirus Krol Aragónski / Jako-
 bus Krol Waleński / Karzet Krol Fráncuski / Ceolulphus
 Krol

Krol Angielski/ Trybellius Krol Bulgárski/ y inſe Kſiażetá potężne/ rożnych narodow/ rożnych iezyków/ ktorzy woleli w grubym kápturze s. Benedyktá/ niżeli w purpurze Krolez wſtkiey chodźić/ tylko żeby duſe ſwoie Pánu Bogu pozyskać mogli.

Potym z drugiey miáry Benedykt s. błogofławieństwo wznát/ że z tego wbożiego Zákonu/ wychodzili brácia/ ná roſtá zowanie narodow/ y ná pánowanie wſytkiemu ſwiátowi.

Jákowibyli Naywyżſzy Biſtupi Rzymſcy/ ktorzy według piſmá s. *Dominabantur à mare uſque ad mare* nád wſytkiemu Krolámi y Ceſárzami tego ſwiátá. Ponich Kárdynali/ Biſtupi/ Arcybifkupi y Opáci/ ſwiecka y duchowna iurisdikcyá máiacy/ według ſłow Abrahámowi powiedzianych *Ponam te in gentibus, Regesq; ex te egredientur.* Gen. 17.

Trzecie nákoniec błogofławieństwo obiecowát był Pan Bog Abrahámowi s. że mu miał we wſytkim błogofławić/ ſzczęście y dopomagáć/ iednym ſłowem wſytko záwieráiac *erisq; benedictus. Et in te benedicentur uniuerſa cognationes terra.* Coż błogofławieństwo dał Pan Bog y Benedyktowi s. Ktory przez ſwoie ſwiatobliwość/ y tu ſie ná ſwiećcie ſám wſtáwił/ y żywot wieczny otrzymał/ takiey poćiechy pó ſynách ſwoich doczekał/ iż zá czáſow Trytemiſá Opátá/ pięćdeſiat y pięć tyſięcy mążow ſwietych/ rozmaitego národu z tego Zákonu ſwiatobliwego liczono/ ktorzy *Tranquillo in portu nauigant, ac veluti luminaria ſunt, ſublimi de loco nauigantibus, fulgore ſuo iter aperientes.* Coż rozumiećie Chrzeſćcianie/ ile ich od tego tam czáſu w Káthalogu wybránych Swietych Pánſkich przybyto: poniewáż y zádmínáſzych iúż Clemens VIII. dwieſćie tego Zákonu Meczennikow Hispanow w Roku 1603. Pánoniſował. A ci wſyſcy Krolámi teraz ſá w niebie. *Et regnant cum Chriſto ſine fine.* Słuſmiejte dy o Benedyćcie s. rzec możemy/ iż *Benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus. In generationibus gentis ſuae gloriam adeptus eſt & in diebus ſuis habetur in laudibus.*

S. Chriſt.
in 1. Epift.
Pauli ad
Timot.
Homil. 14.
To. 4.

Do tego/ ieſli ſie ſzczęćie błogofławieństwem Boſkim Jáż Gen. 32.

Kazanie ná dzień.

Sub Pátryárchá/ je tubedac ná swiećie widział Pána Boga
(non quidem in sua essentia, sed in persona Angeli) y gdy sie ziem
pásował/ niechtiał go puścić/ ażby mu byl błogosławit. Dá-
leko bárzieszy szczyćie sie moze Benedykt s. widzeniem Chrystu-
sa Pána y Mátki iego Przenaswieszej/ iż go niepoiedentroć/
ale często bárzo w iego istności Boskiej złączoney z człowies-
czeństwem nášym/ widował/ iáko świadczy Grzegorz s. y o-
trzymywał to záwse/ o co iedno prosit.

Gen. 39. **Jesli** Jozeph Pátryárchá/ rozumiał sie bydź szczytliwym
ná swiećie/ iż pokuśe cielesna w sobie zwycięzył/ bedac przená-
gábanym od zony Pána swego Putyfára/ Hetmána Egypt-
skiego. Daleko szczytliwszym byl Benedykt s. ktory ná puśczy
bedac/ á przez czártá w jazdách cielesnych swoich pobudke do
grzechu czuiac/ nie tylko ná ieden raz zwycięzył/ po cierniách
ostrzych y pokrzywách goracych/ nágo sie taráiac/ áż do obfitej
go wylania kwié swoiey/ ale teź y ná potym pokuśe od siebie
Dialog. 2. odpedził/ ták/ je do śmierći nigdy wż ná niego nieprzypadała/
cap. 2. iáko świadczy Grzegorz s.

Danielis 14. **Jesli** Dániel Prorok byl ták wlochány od Pána Boga/ je
mu poslat obiad przez Anyotá swego/ ktory Abakuká Proroká
niosácego iesc robotnikom swoim w pole/ porwał zá wierzch
włosow/ y zaniósł go do Babilonu/ aby siedzacemu między
lwy w iástiniey Dánielowi/ dáł positek y z rozmowy y z potára-
Greg. Di- mu. Ciemniey podobnym sposobem siedzacemu w iástinie Bes-
al. lib. 2. nedyktowi s. poslat obiad w dzień Wielkonocny przez Káplá-
cap. I. ná iednego/ ktory byl sobie ná ten dzień w Rzymie dobry obiad
nágotował/ mowiac mu: Ji ty sobie rostkofne potráwy gotu-
iesz/ á slugá moy Benedykt/ ná tym á ná tym mieyscu głodem
zmorzony iest. Idź go tedy posil/ y day mu pocieche z rozmow-
wy duchowney.

Exodi 13. & 17. **Jesli** sie szczyćit Moyses błogosławienstwem sobie od P.
Boga dánym/ je mogł ná pustyniey źródlo wody żywey z
twárdey opoki wywieśeć/ y ochłodzić wšytek lud Izráelski.

Greg. Di- Tedy teź y Benedykt s. szczyćie sie tákim błogosławienstwem
al. 2. c. 5. moze/ iż we trzech Klastorách swoich/ ná wysotich skátách
pobudo-

S. Benedyktá.

po budowanych szrodla wody z kamienia po otwierat. Aboz
wiem gdy bracia iego wstarzali sie/ iz daleko po wodze z gory
chodzac/ y sluzby Bozey w Kosciele omieszkawali/ y ciasna scie-
ska z woda idac niebezpieczenstwu podlegali/ iz sie dwa y omi-
nac niemogli. On siedly w nocy na modlitwe/ polozył na pe-
wnym mieyscu trzy kamienie ieden na drugim/ w imie Troyce
swietey/ a po cym nazalutr kazal tam isc braciey/ y mlotem w
skale vderzyc. z kad zaraz wyplynely szrodla/ ktore y podzisz
dzien trwaja.

Jesli sie Aaron tak byl podobal Panu Bogu/ iz kiedy przy- Num. 17.
szlo Kaplana Naywyzszego obierac/ tedy iego tylko lasta za-
kwitnela/ y owoc migdalowy z siebie wydala. Tedy znać y Laurent.
Benedykt S. niemniej sie byl Panu Bogu podobal/ ktorego Zamora.
ciato gdy po smierci przenosono/ a zimna na ten czas tak ostrza ser. de S.
w krajach tamtych trastla sie byla/ iz drzewa wsytkie w Pan- Benedi-
stwie Neapolitanstkim poschnety byly tak barzo/ ze nietylko o- cto.
wocu/ ale tezy listcia niewydaly byly z siebie. Jak skoro ciato
iego ktore woda wieszono z nawy na ziemie wystawiono/ tak
zaraz za dotkniemciem sie reliquy iego/ drzewa wsytkie w dzien
ieden zazielenialy sie y owoc z siebie wydaly/ iakoby w kraju
takim szcepione byly

Mial taka lastke od Pana Boga Heliasz Prorok/ iz syna w 3. Reg.
dowce iedney vbogiej wstrzesil/ ktorego v siebie w domu iaz cap. 17.
ko sluge Bozego chowala/ gdy byl glod po wsytkiey Sydo-
wstkiey ziemi/ y suchosc barzo wielka. Nje byla vboga y niemias-
la iedno garsec iedne matki/ y troche w banice oleiu kiedy go w
dom swoy przyielá; tedy tak sie za modlitwa Prorokowa ona
matka y oley pomnizal/ iz przez trzy lata ona wdowa z synem
swoim y z Prorokiem Panstkim miala dostateczne wychowan-
ie. Mial tezy Benedykt s. podobna lastke od Pana Boga/ iz Greg. Di-
kiedy Mniszka iednego malego zacnych rodzicow syna/ sciana al. 2. c. 11.
klastorna obaliofsy sie zabila/ y tak zdruzgotala/ ze ono pas-
chole musiano w worze do niego przynieśc S. Benedykt
zamiennawfsy sie z nim w celi swoiey/ tak go modlitwa swoia do
zywota przyprowadzil/ iz tezye godziny do roboty kolo oney
sciany

Kazanie na dzień

Cap. 21. ściány przez czartá obáloney z druga bráćia poszedł. A Bráćiey niemáiacoy w Klastorze swoimi nic innego do iedzenia/ iedno pieć bochenko w chlebá/ bo głod był wielki ná ten czas we wszytkiey Kampániey/ vprosił v Pána Boga żywność w nocy ná modlitwie bedac/ iż ná záutrz dwieście worow máki v for-
 Cap. 30. tki postáwionych nálešli. A gdy nie było oliwy tylko w skłá-
 ney flásecce troche/ Etora on kazał był háfarzowi dáć v bogim zebzracym ráturnku v fortki pod czas głodny; á háfarz dáć nie-
 chciał rozkazał máj dobry/ aby to co w spížárni iest przez nie-
 posluszeństwo zchowánego/ záraz oknem wyrzucono z Klas-
 storu. Uczyniono według rozkazánia iego záraz/ lecz fláška
 oná przecie padłszy ná skále nie skutła sie/ y oley z niey nie wylał
 sie. Przeto go kazał Benedykt s. zebzracemu oddać: á Mini-
 chom swoim ták wiele oleiu v Pána Boga vprosił/ że sie z ká-
 dziey samey wylewał ná páwiment.

4. Reg. Miał też y Helizeus vczén Heliasow dar táki od Pána
 cap. 6. Boga iż y zá żywotá y po smierci cudá wielkie czynił. Zá ży-
 worá/ gody iednemu nád rzeká drwá rabiacemu siekierá z topo-
 rzyská z pádla w wodę y wronelá/ á iestce pożyczána byla/ ieno
 Helizeus toporzysko schylił do wody/ alic siekierá z wody wy-
 skoczyłá/ y wstąpiłá ná miejsce swoje ná toporzysko przeciwko
 4. Reg. przyrodzeniu swemu. Po smierci zá sie/ kiedy Helizeusá Pro-
 cap. 13. roká zchowano/ iedno potym wložono vmárlego do grobu
 gózie on vmárty leżał/ záraz zá dotkniéniem sie kóści Helizeus-
 fowych/ vmárty on odezwał sie y wstał/ y żył potym ná swie-
 cie dlugo. Podobny miał dar od Pána Boga y Benedykt s.
 Greg Di- Etory kazał wšy iednemu láyczkowi robić moryka w ogrodzie/
 al. 2. c. 7. gody one moryke nád rzeká robiac vpuscił w wodę je mu sie też
 z rekoieści zemknelá/ odstát ia sam z wody modlitwa swoia/
 iáto Helizeus toporzysko do wody przytknął wšy. To zá żywo-
 tá. Po smierci zá sie. Gdy kóści iego z vczéiwostíá do inne-
 go grobu przénosono/ á tráfiło sie że też w ten czas poprzeczna
 vlica vmárlego do grobu niešiono/ iáť skoro sie máry z mára-
 mi mijáły/ táť predko on vmárty powstał z trunny/ y zá przy-
 czyná s. Benedykta byđ sie przywroconym do żywotá/ iáwnie

przy-

Laurent
 Zamora
 fer. de S.
 Benedi-
 cto.

przyznał. Nyl potym w wielkiej swiatobliwosci czas nie-
maly.

Z Nowego zaś Testamentu Mojow swietych/ byl w tãz Occume-
nius &
Metaph.
in vita S.
Ioan.
2. Dialog.
cap. 8.
Ein Kochaniu Jan s. iŝ sam Chrystus Pan przestrzegal aby byl
nie umarl *non tempore suo*, y dlategoŝ miat moc na odegnanie
wŝelkiej trucizny krzyzem swietyim. Byl teŝ y Benedykt s.
w takim Kochaniu y Pána Bogá/ iŝ dana sobie w chlebie tru-
cizne kazal krukowi zamiesc na puscza/ iako sie wyzej powie-
dziato.

Miat teŝ y Piotr s. *Princeps Apostolorum* wielka łaska od
Pána Bogá/ je y powierzchu wody chodzil/ y klucze od Wro-
lestwa niebieskiego sam otrzymal. Lecŝ y Benedyktowi swie- Gregor.
Dialog. 2.
cap. 7.
temu cześć tey łaski wŝyczyl byl/ iŝ y Maurowi towarzysŝowi
swemu kazal po wierzchu wody iŝc/ aby byl pachole tonace ra-
towal na innie Placyda. A w nieposluseństwie pomarlých Kla- Cap. 23
& 24.
twa swoia teŝ skaral/ iŝ nietylko niebo/ ale teŝ y ziemiá ich przy-
mowác niechciáta/ dokadby ich od tego zwiáŝku nierozwiázal.

Słusnie tedy Grzegorz s. o niem napisal/ iŝ *Vir iste spiri-
tu iustorum omnium plenus fuit*, je cokolwiek inszy swieci łaski od Cap. 8.
Pána Bogá mieli/ on káŝdey práwie zmich byl teŝ uczestni-
kiem. *Nam in aqua expetra producta Moysen: in ferro verò, quod
ex profundo aqua redijt, Helizeum: in aqua itinere, Petrum: in
corni obedientia, Heliam; in luctu autem mortis inimici, David
video.*

A co sie Babilonczyce tego swiatá pompa chlubili/ je ich Ester. 1.
Monárchowie stu dwudziestom y siedmiom prowincyam pá-
nowáli. To przystoymieŝsa chlubic sie Benedyktowi swiete-
mu/ ktorego Zakonnicy Papieŝami bedac/ wŝykkiemu swiatu
pánowali/ a *mar i usque ad mare* wiecey niŝeli czterdziŝci ieden
po drugim.

Jeŝli sie chlubili Gracy je przy nich náuki wŝytkie osiá-
dly byty/ y w nich práwie sámých nawiecey Phylozophow bylo.
Tedy tym bárŝiey Zakon Benedyktá s. chlubic sie moŝe/ iŝ kie- Romual.
lib. 1. c. 3.
& sequ.
dy y w Gracyey y we Wloŝkiej ziemi wŝytkie náuki záginely
byty/ *post inundationem barbarorum*. Sámí s. Benedyktá Za-
konnicy

Kazanie na dzień

konnicy wſytkich práwie náuk áz do czáſow Oycow náſſych dochowali. A po ózis óſieñ ták wiele/ Theologow/ Kánoniſtow/ Philoſophow/ Scripturaliſtow/ Máthemátykow/ Hiſtorytkow/ á háwet y Medytkow miedzy ſoba máia/ *undecim ſaeculorum gloriam ex Doctrina & Virtute exhibentes.*

Jeſli ſie ſezyćili chwala ſwoia Rzymiánie/ je od nich naywiecey Hetmánow y náwaleczniemyſſych wychodziło Már-celluſſow/ Luculluſſow/ Pompeiuſſow/ Juliuſſow y innych ludzi wielkich rzecz niezliczona. Dáleko wiecey ten Zákon ſ. Benedyktańſti ſezyćie ſie moze iſ z ich Reguly naywiekſſy w Koſćiele ſ. Rzymſkim wodzowie byli/ Kárdynali/ Biſkupi/ Pátryárchowie/ Primates/ y ſámi naywyzſſy Páſterze. Pomie-waſ y miedawno przeſſlych wiekow ná Concilium Lugdun-ſkim we Fránczey/ przy Ceſárzu Michále Páleologu odpráwo-wánym/ z ſáamego Zákonu Benedykta ſ. pieć ſet Biſkupow/ á ſeſć ſet Opátow bylo : procz Doktorow rozmáitých náuk.

Ná Koniec/ ieſli ſie Mácedonia tym ſezyćie moze/ iſ wyz dála z poſyrszodku ſiebie Krolá Alexándrá/ Ktory pierwſſy z Monárchow ná ſwiećie ná ten ſobie tytuł zárobil/ je byl ná-zwany Magnus. Tym bárziej ſezyćie ſie moze Benedykt ſ. je w Koſćiele Wſym/ naprzod z Zákonu iego trzey meſzowie ó-bráli ſie/ Ktorym przypiſano *Cognomina Magnorum*, to ieſt/ Gregorius Magnus, Leo Magnus, & Caſſianus Magnus, z Ktorych Káždy y maoroſćia/ y ſwiatobliwoſćia żywotá záſlu-żył to ſobie/ iſ ieſt po ſmierći od Koſćielnych Piſárzow názwá-ny Magnus.

Stuſnie tedy o Benedykćie ſ. rzec možeme/ je *Benedictio-nem omnium gentium dedit illi Dominus*, poniewaſ co Kólwiec biogoſtáwienſtwa w Ktorym Pátryárſe ábo národzie w pátru-ziemy/ to wſytko poniekad/ w żywocie iego wióziemy/ Ktory lu-bo ieſzcze zá żywotá *centuplum accepit*, po ſmierći iednák oſo-bliwie nagrode ſwoie otrzymał/ & *vitam aeternam poſſedit.*

Dlátegoſ nie wſpomínám tu iego wymowoy járliwey z chwale Wója/ iáko drugiego Heliáſá/ ábo Ezechielá. Tu wſpomínám powaſneý twarzý/ y pelney Boſtwa iákiegoſ/ iá-

to w dru-

Laurenti-
us Zamo-
ra ſer. de
S. Bened.
Ex Ord.
S. Bened.
Car. 2000.
Archiep.
7000. E-
piſ. 15000.
Hiſt. Ro-
mualdina
lib. 1.

Laurent.
Zamora
ſer. de S.
Bened.

to v drugiego Mozyseá/tak že y nayostrynejšy Tyranni/poy-
 ſzrawoſy ná niego/ do nog iego vpadát musielí; iáko Zágliá
 Aryan/okrućienſtwem náđ Kátholiti Szysce Czeſkiemu pod-
 bny/iáko Totylus Krol Goſſki/ktory y Papięzowi/ y Biſku-
 pom y Kárdynalom nieprzepuſćil/ á przed s. Benedyktem
 gdy go o tákie okrućienſtwo ſtroſowál/ krzysem ná ziemi ležal.
 Niewſpomme y Duchá iego prorockiego/ ktorym nietylko
 przyſte/ ále y te rzeczy wtedźiał tedy ſie co ná ſtronie dáleko
 oziáto. Zámiecham y cudow/ tak zá žywotá/ iáko y po ſmierci
 v grobu iego doznanych. Krotko tylko przypomme iáko
 ſmierć ſwoie opowiedziawſy bráćiey/ kázal ſie nieſć do Ro-
 ſćiólá/ y tá m náſwietſy Sákráment przyiawſy/ w reku Dcz-
 miow ſwoich/ duchá modlac ſie wypuſćil.

Greg.
 Dialog.
 lib. 2. cap.
 14. & 31.

Dialog.
 l. 2. c. 37.

Tego ždnia dwiema bráćiey/ iednemu w tymże Klaſtorze/
 á drugiemu dáleko bedacemu/ nieſienie iego w niebo obiáwić
 Pan Bog raczył. Bo widzieli iáko droge vſtána y ſwietna od
 Klaſtoru áž w niebo idaca. *Ab eius cella, in calum uſque.* Przy-
 ktorey máž ieden ſedźiwy ſtal/ á mowil: *Hac eſt via, qua dile-*
ctus Domino calum Benedictus aſcendit.

Anno D.
 542.

Sluſnie tedy o nim Bernat s. nápiſal/ iž byt *Re & nomine*
Benedictus. Sluſnie Doktor Anyeſti przydał. *Benedictionem*
omnium gentium dedit illi Dominus.

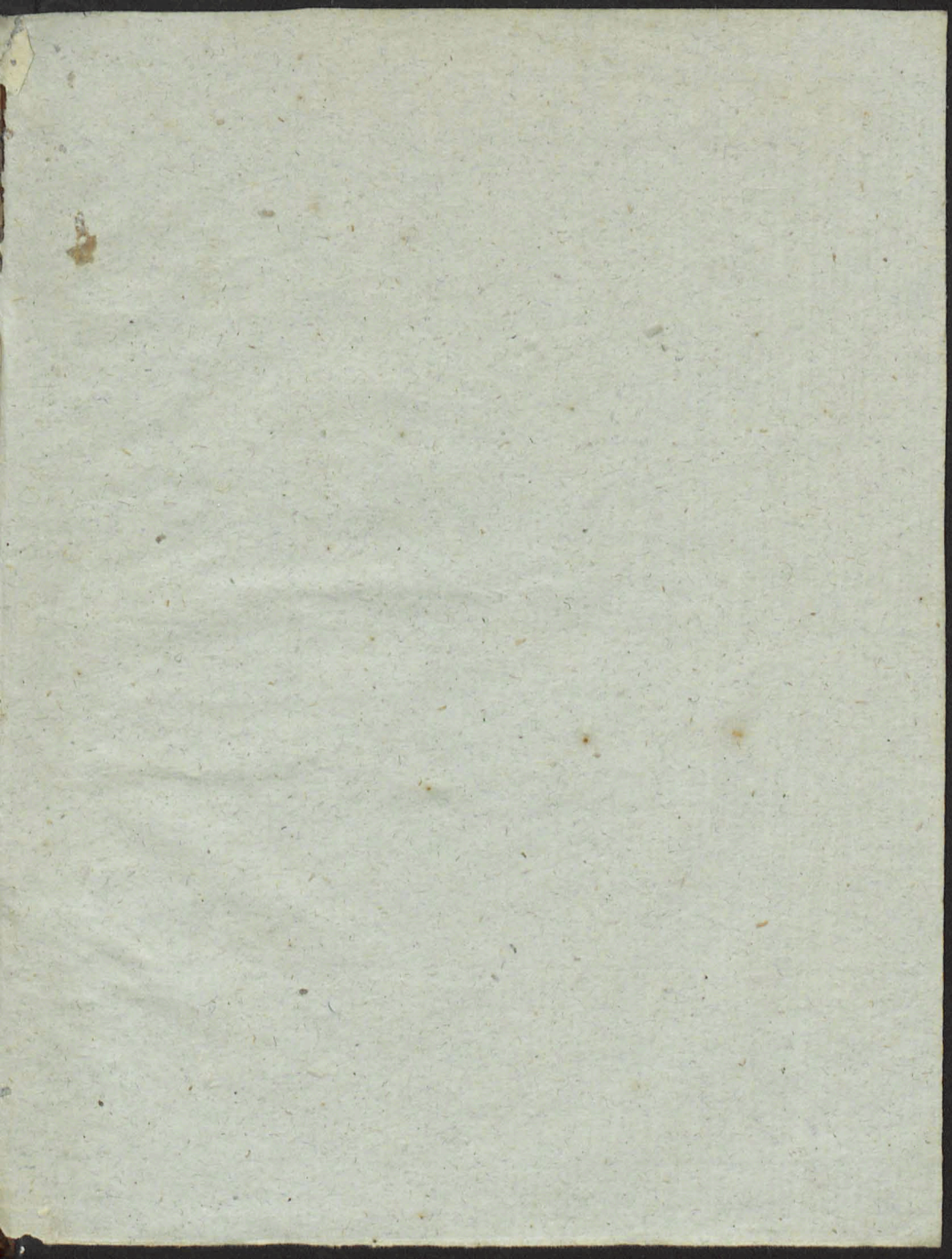
Sluſnie y my grzeſni mamy ſie vćieťác o przyczyne dáť
 wielkiego Patryárchy/ aby nam žiednal v Œbáwiciela náſzego
 ná káſte/ žeby ná oſtátnim dnu ſádnym/ mogliſmy ſlyſeć glos
 iego. *Venite benedicti Patris mei, poſſidete Regnum, quod para-*
tum eſt vobis ab aeterno.

Co rácz nam zdárzyť Chryſte Jezu/ ktory žyieſ
 y Krolwieſ z Bogiem Oycem/ y Duchem
 ſwietym/ ná wieť wieťow/
 A M E N.





1525
/



7/5257

